

và ý chí của con người, và mục tiêu của nó là hạnh phúc trên Trái Đất, đạt được thông qua một cuộc biến đổi xã hội. Hệ quy chiếu mang tính thế tục, nhưng những yêu sách lại mang tính tuyệt đối. Do đó, có một thực tế đáng chú ý là các nhà cách mạng Cơ đốc giáo, ngoại trừ một vài ngoại lệ, đáng chú ý là Geneva của Calvin và Münster của phong trào Anabaptist, đã chùn bước trước việc sử dụng vũ lực để áp đặt mô hình của riêng họ, bắt chấp niềm tin của họ vào nguồn gốc và thẩm quyền thần thánh của nó; trong khi chủ nghĩa Cứu thế thế tục, bắt đầu với một hệ quy chiếu trong thời gian, đã phát triển một quyết tâm cường tín nhằm làm cho học thuyết của mình cai trị một cách tuyệt đối và ở khắp mọi nơi. Những lý do cho điều này không khó để tìm ra.

Ngay cả khi nguyên tắc Nhất nguyên của chủ nghĩa Cứu thế tôn giáo đã thành công trong việc thống trị và định hình lại xã hội, thì kết quả vẫn sẽ khác biệt căn bản so với tình trạng do "chủ nghĩa chuyên chế" chính trị hiện đại tạo ra. Xã hội có thể đã bị cấm đoán những sự thỏa hiệp vốn được tạo ra bởi sự phân biệt của Chính thống giáo giữa vương quốc của Chúa và Nhà nước trần thế, và hậu quả là các sự sắp xếp xã hội và chính trị có thể đã mất đi phần lớn sự linh hoạt của chúng. Tuy nhiên, làn sóng hướng tới việc thực thi một mô hình độc tôn vẫn sẽ bị cản trở, nếu không phải bởi ý nghĩ về tính hay mắc sai lầm của con người, thì ít nhất cũng bởi ý thức rằng cuộc sống trên Trái Đất không phải là một vòng tròn khép kín, mà có sự tiếp nối và kết thúc trong cõi vĩnh hằng. Thuyết Nhất nguyên Cứu thế thế tục không phải chịu những sự kiểm chế như vậy. Nó đòi hỏi mọi sổ sách phải được thanh toán sòng phẳng ngay tại đây và ngay lúc này.

Cánh cực đoan của phong trào Thanh giáo Anh vào thời kỳ Cách mạng Cromwell vẫn mang đậm dấu ấn của thuyết mật thế tôn giáo. Tuy nhiên, nó đã tiếp thu những đặc điểm hiện đại. Nó kết hợp chủ nghĩa cá nhân cực đoan với tư tưởng cấp tiến xã hội và một khí chất toàn trị. Dẫu vậy, phong trào này, khác xa với việc khởi xướng dòng chảy liên tục của chủ nghĩa Cứu thế chính trị hiện đại, từ quan điểm của châu Âu, vẫn chỉ là một giai